
ArdhanArIshvarastotram 6

अर्धनारीश्वरस्तोत्रम् ६

Document Information

Text title : Ardhanarishvara Stotram 6

File name : ardhanArIshvarastotram6.itx

Category : shiva

Location : doc_shiva

Author : kalhaNa

Transliterated by : Ruma Dewan

Proofread by : Ruma Dewan

Description/comments : Kavyamala 14

Latest update : April 17, 2025

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

April 18, 2025

sanskritdocuments.org

અર્ધનારીશ્વરસ્તોત્રમ્ ૬

(કલ્હણકૃતમ્)

ભાલં વહ્નિશિખાક્રિતં દધદધિશ્રોત્રં વહન્સંમૃત-
ક્રીડકુણ્ડલિ જૃમ્ભિતં જલધિજચ્છાયાચ્છકણ્ઠચ્છવિઃ ।
વક્ષો ભિભ્રદહીનકઞ્ચુકચિતં બદ્ધાડ્ગનાર્ધસ્ય વો
ભાગઃ પુડ્ગવલક્ષ્મણોડસ્તુ યશસે વામોડયવા દક્ષિણઃ ॥ ૧ ॥

વામે સાઞ્જનમક્ષિ દક્ષિણદિશિ શ્યામાયમાનો ગલઃ
પાણૌ તિષ્ઠતિ દર્પણોડત્ર મુકુટેડમુત્ર સ્થિતશ્ચન્દ્રમાઃ ।
તન્માતેયમયં પિતેતિ સુચિરાત્સપ્રત્યભિઙ્ગં શનૈ-
ર્યસ્યોત્સાડ્ગમગાદ્ગુહો ભવતુ વઃ પ્રીત્યૈ સં ગૌરીશ્વરઃ ॥ ૨ ॥

મુઞ્ચેભાજિનમસ્ય કુમ્ભકુહરે મુક્તાઃ કુચાગ્રોચિતાઃ
કિં ભાલજવલનેન કજ્જલમતઃ કાર્યં તવાક્ષણોઃ કૃતે ।
સન્ધાને વપુરર્ધયોર્ભગવતોરિત્યં નિષેધેડપ્યહેઃ
કર્તવ્યે પ્રિયયોત્તરાનુસરણોદ્યુક્તો હરઃ પાતુ વઃ ॥ ૩ ॥

વિહિતમજગોશૃંગાગ્રામાભ્યાં ધનુર્ધટિતં તથા
નરકરટિનોદૈહાધાભ્યાં ગણં પ્રતિગૃહ્ણતઃ ।
દ્વિવિધરચનાવાલ્લભ્યાનાં નિધેરુચિતા વિભો-
ર્જયતિ લટભાપુમ્ભાગાભ્યાં શરીરવિનિર્મિતિઃ ॥ ૪ ॥

નેદં પર્ણસમીરણાશનતપોમાહાત્મ્યમુક્ષૌરગૌ
પશ્યૈતાવત એવ સમ્પ્રતિ કૃતૌ તન્માત્રવૃત્તી બહિઃ ।
પ્રેમજૈવાર્ધમિદં ચરાચરગુરોઃ પ્રામેયમાત્મસ્તુતી-
રિત્યં દેવવધૂમુખાચ્છુતિસુખાઃ શૃણ્વત્યપર્ણાવતાત્ ॥ ૫ ॥

કાપ્યેતેષુ રુચિઃ કચેષુ ફણિનાં પુંસ્કોઢિલસ્યેવ તે
ગોભિઃ કણ્ઠતટસ્ય લૃષ્ઠ્યતિ પુરો દૃક્ષ્ય ચક્ષુઃશ્રુતેઃ ।
સન્ધાનેડભિનવે મિથો ભગવતોર્જિહ્વા પૃથક્સ્પર્ધિની

भिन्नार्था सदृशाक्षरामपि वदन्त्येवं गिरं पातु वः ॥ ६ ॥

धातुं वाञ्छति दक्षिणोऽपि नयने वामः करः कज्जलं
भौजङ्गं च भुजेऽङ्गदं घटयितुं वामेऽपि वामेतरः ।
छत्वं स्वं स्वमशिक्षितं भगवतोरर्धं पश्यतोः
साधाररस्मितलाञ्छितं दिशतु वो वक्त्रं मनोवाञ्छितम् ॥ ७ ॥

गाढालिङ्गन मङ्गलं भवतु ते स्वस्त्यस्तु वश्चाआटवः
किं भ्रूमः प्रियया विवासकलञ्च श्रद्धेय एवासि न ।
छत्युक्ते निभिऽप्रवासयकितैर्यावद्गणैः स्थीयते
सङ्घट्टः शिवयोः स तावदधिकस्पर्शः शिवायास्तु वः ॥ ८ ॥

तदधनारीश्वरमूर्ध्वरत्नमर्धं विधोरस्तु समृद्धये वः ।
यदद्रिकन्यावदनातिरिक्तद्वितीयभागभ्रममातनोति ॥ ९ ॥

तद्गीतव्यतिरेकमद्रितनयादेलेन मिश्रीभव-
न्निष्प्रत्यूढमिड व्यपोलतु वपुः स्थाणोरभद्राणि वः ।
वेण्या भोगिवधूशरीरकुटिलश्यामत्विषा वेष्टिता
जूटाछेरपि यत्र भाति दयितामूर्त्येव पृक्ता तनुः ॥ १० ॥

प्रौढाः कञ्चुकिनो जरद्वृषरः कुञ्जस्तुषारद्युति-
र्नित्याभोऽपि बलिष्ठतः परिकरः सोऽयं समस्तोऽप्यलो ।
अर्धाद्यद्भसतीकृताद्भगवता यास्त्रियर्याविद्या
सा भिद्याद्भुरितं यरायरगुरोस्तःपुंरं पार्वती ॥ ११ ॥

लीलोद्यानवनश्मशानगमने स्वेच्छापराधीनयोः
सम्यक्साम्भरतादिगम्भरदशासत्रीऽनिर्ग्रीऽयोः ।
पर्याभातुलरामणीयकमडाश्रीभैरवाकारयोः
क्षेमं वः शिवयोः समासमदृशोर्दृश्यादयिन्त्यं वपुः ॥ १२ ॥

यूडेन्दोरिव रोचिषा मुकुलितं वातायनाभं श्रियः
पानार्थं परिषेवितं मधुकराकारैः कुमाराननैः ।
औन्नत्यादधिवास्य वङ्गपवनैर्घ्राणोपयोगीकृतं
कश्योरोजसरोजमस्ति न मनस्तोषाय गौरीशयोः ॥ १३ ॥

अर्धं स्निग्धविमुग्धमिद्धुतुमुगिद्विगुणं तथार्धं जग-
त्यायादीश्वरयोस्तदक्षि तिलकस्थानस्थितं वीक्ष्य यत् ।

ક્રીડાકર્મણિ કાર્મુકં કરતલે કર્તું કિરીટેન્દુના
સોત્સોકશ્ચ નિરુત્સુકશ્ચ યુગાપદેવઃ સ્મરો જાયતે ॥ ૧૪ ॥

વ્યાલા વાયુભુજસ્તૃણોઢિ ચ તૃણાન્યુક્ષા બુભુક્ષાતુરો
નિષ્કૌપીનપટઃ કુટુમ્બભરણો કિં ત્વસ્મિ ચિન્તાકુલઃ ।
દૌર્ગત્યાદિતિ પિણ્ડમેકમકરોદ્ગૌરીશરૂપેણ યો
યશ્ચાભીષ્ટકૃતપ્રદસ્ત્રિજગતઃ કસ્મૈચિદસ્મૈ નમઃ ॥ ૧૫ ॥

જ્યાઘોષૈર્બધિરીકરોતિ કકુભો બાહૂ મુહુઃ પશ્યતિ
સ્વસ્ય સ્વેન વિકત્યતે રથયતિ પ્રોચ્ચૈસ્તરાં તર્જનીમ્ ।
યસ્મિન્દેવલમેવ કેલિરભસાજજાતેઽર્ધનારીશ્વરે
વીરંમન્યતયા સ મન્મથભટો વાતૂલિતસ્તં સ્તુમઃ ॥ ૧૬ ॥

વપુઃખણ્ડે ખણ્ડઃ પ્રતિવસતિ શૈલેન્દ્રદુહિતુઃ
શિખણ્ડે ખણ્ડેન્દુઃ સ્વયમપિ વિભુઃ ખણ્ડપરશુઃ ।
તથાપિ પ્રત્યગ્રં શરણમુપયાતં પ્રતિ વિભો-
રખણ્ડો વ્યાપારો જગતિ કરુણાયા વિજયતે ॥ ૧૭ ॥

પ્રેમાર્ધં વપુષો વિલોક્ય મિલિતં દેવ્યા સમં સ્વામિનો
મૌલૌ યસ્ય નિશાપતિર્નગસુતાવેણીનિશામિશ્રિતઃ ।
આસ્તે સ્વામ્યનુવર્તનાર્થમિવ તત્કૃત્વા વપુઃ ખણ્ડિતં
દેયાદદ્રથભાવનાં સ ભગવાન્દેવોઽર્ધનારીશ્વરઃ ॥ ૧૮ ॥

ઇતિ કાશ્મીરકમહાકવિશ્રીકલ્હણકૃતં અર્ધનારીશ્વરસ્તોત્રં સમ્પૂર્ણમ્ ।

Notes:

The ArdhanārīśvaraStotram અર્ધનારીશ્વરસ્તોત્રમ્ has been composed by Mahākavi Kalhaṇa મહાકવિ કલ્હણ of Kāśmīra કાશ્મીર.

Śloka-s શ્લોકાઃ of this composition are found in the Kalhaṇa's RājāTaraṅgiṇī કલ્હણવિરચિતા રાજતરંગિણી. The English Translation by M. A. Stein about Kalhaṇa's RājāTaraṅgiṇī કલ્હણવિરચિતા રાજતરંગિણી provides more details about Mahākavi Kalhaṇa મહાકવિ કલ્હણ of Kāśmīra કાશ્મીર.

Encoded and proofread by Ruma Dewan

——
ArdhanArIshvarastotram 6

pdf was typeset on April 18, 2025

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

